

Kommunledningskontoret, utvecklings- och
administrationsenheten

Folkhälsostrategi 2025-2027

FOLKHÄLSA I BENGTSFORS

Innehåll

Folkhälsostrategi 2021-2024	1
Folkhälsa.....	3
Social hållbarhet och folkhälsa.....	4
Utgångspunkt.....	4
Förutsättningar	4
Bengtsfors kommuns vision	5
Syfte.....	5
Bengtsfors kommuns övergripande folkhälsomål	6
Strategiska utvecklingsområden	6
1) Det tidiga livets villkor med fokus på hela familjen.	6
2) Lärandet genom hela livet och trygg försörjning	6
3) Inflytande och delaktighet.....	7
Ansvar och roller	8
Organisation och arbetssätt.....	8
Uppföljning.....	8
Utvärdering och revidering.....	9

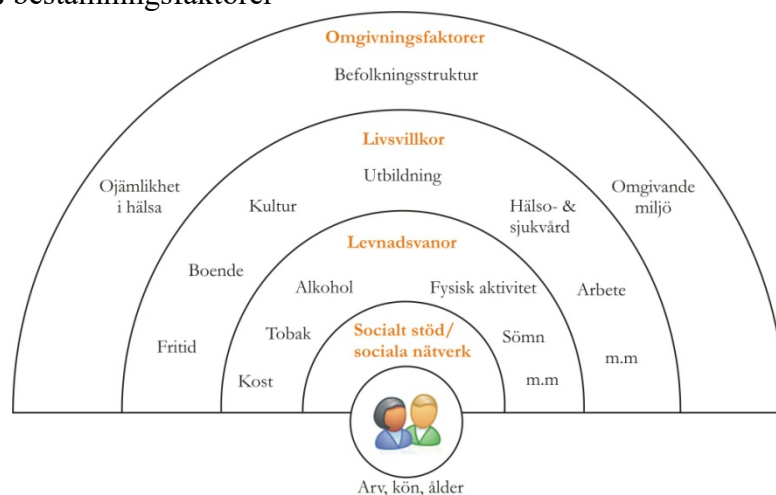
Folkhälsa

Att ha en god hälsa är ett av de viktigaste värdena i livet. Befolkningens välfärd är en betydelsefull resurs och ett grundläggande villkor för en positiv samhällsutveckling. En god folkhälsa kännetecknas av god livskvalitet, hög medellivslängd, låg sjuklighet och jämlikhet i befolkningen.

Hälsa handlar om individens fysiska, psykiska, sociala och upplevda tillstånd. Människors hälsa påverkas av olika bestämningsfaktorer - det vill säga de faktorer i samhällsorganisationen och människors levnadsförhållanden som bidrar till hälsa och ohälsa. En del faktorer är svåra att göra något åt, ex. det biologiska arvet eller allmänna miljöfaktorer. Däremot kan faktorer som sammanhänger med hur samhället är organiserat så som bostadsplanering, trafikmiljö, utbudet av alkohol och tobak, arbetsmiljöer och arbetets organisation, påverkas genom kollektiva beslut. Andra bestämningsfaktorer kan hänföras till människors levnadsvanor; kost, motion, rökning och användning av droger.

Folkhälsa handlar om hela befolkningens hälsa. En god folkhälsa innebär inte bara ett sammantaget gott hälsotillstånd i befolkningen, utan också att hälsan är jämnt fördelad. Att arbeta med folkhälsa innebär i grunden att skapa gynnsamma förutsättningar och miljöer. Det handlar också om att ge möjlighet till egna hälsosamma val. Folkhälsoarbetet sker systematiskt med målinriktade hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser genom att skapa stödande miljöer eller undanröja risker.

Hälsans bestämningsfaktorer

Folkhälsoarbete är ett långsiktigt arbete för att stärka och utveckla livsvillkor som främjar hälsa och förebygger ohälsa. Arbetet grundas på kunskap om befolkningens hälsa och om sambanden mellan samhällets utformning och folkhälsa. Folkhälsoperspektivet måste därför finnas med i alla delar av samhällsplaneringen.

Medan ansvaret för individens hälsa är ett samspel mellan individ och samhälle – är folkhälsan i högre grad ett ansvar för samhällets politiska församlingar och dess myndigheter.

Social hållbarhet och folkhälsa

En central aspekt inom folkhälsa idag är social hållbarhet, att tillfredsställa grundläggande behov utan att äventyra kommande generationers framtid. Socialt hållbar utveckling handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. Folkhälsa och social hållbarhet är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle med samhällsekonomiskt hållbar tillväxt.

Utgångspunkt

Insatser inom folkhälsoarbetet kan utgå eller berör flera olika styrdokument.

- [Globala målen för hållbar utveckling - Svenska FN-förbundet](#)
- [Nationellt folkhälsomål och målområden — Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](#)
- [Läs barnkonventionen här | unicef.se](#)
- [050829_visioner_se_TTindd.indd \(vgregion.se\)](#)
- [Strategin-for-genomforande-av-vision-ehalsa-for-2020-2022.pdf \(ehalsa2025.se\)](#)

Förutsättningar

Att ha en särskild folkhälsostrategi är ingen garanti för ett gott folkhälsoarbete, men en sådan kan fungera som ett stöd i det konkreta arbetet. Att bedriva folkhälsoarbete kräver vissa förutsättningar, såsom att det finns styrdokument med mål beslutade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen. Det är även viktigt med samordning för att uppnå synergieffekter, kvalitet, hälsofrämjande arbetssätt och måluppfyllelse i verksamheterna¹.

¹ <https://www.skr.se>

En förutsättning för en god folkhälsa är långsiktighet och att folkhälsoarbetet blir en del av den ordinarie kommunala verksamheten. Folkhälsostrategin ska vara en del i den kommunala styrprocessen och integreras i såväl mål och budget som i andra vägledande styrdokument. Ett tvärsektoriellt arbetssätt och så även det breda ägarskapet är några av grundpelarna och anses vara framgångsfaktorer för ett långsiktigt fungerande folkhälsoarbete. Därtill krävs en aktiv samverkan med civilsamhället för att förverkliga målet om en bra livskvalitet och en god hälsa hos invånarna.

Bengtsfors kommun har genom ett folkhälsoavtal med Delregional nämnd norra (DNN) kommit överens om att samverka i syfte att stärka och utveckla befolkningens hälsa. Det framgår av avtalet att det ska finnas ett lokalt folkhälsoråd samt en folkhälsostrategi. Avtalet klarlägger också den gemensamma finansieringen av folkhälsoarbetet.

Bengtsfors kommuns vision

Bengtsfors kommun är en livskraftig kommun genom samarbete och individuell utveckling.

Kommunala verksamheter har möjlighet att påverka flera faktorer som har betydelse för hälsan, såsom samhällsplanering, skolverksamhet, vård, omsorg, miljö och natur. Kommunen är därmed en betydelsefull aktör i folkhälsoarbetet. Då folkhälsoområdet är stort och komplext finns det behov av att fokusera på vad som är särskilt angeläget för vår kommun att arbeta med de kommande åren. I detta dokument presenteras en strategi för hur kommunens folkhälsoarbete ska utvecklas under perioden 2025-2028.

Följande strategiska utvecklingsområden har identifierats:

- Det tidiga livets villkor
- Lärandet genom hela livet och trygg försörjning- med fokus på studiemotivation för fullföljda studier
- Inflytande och delaktighet

Syfte

Syftet med denna strategi är att tydliggöra kommunens utvecklingsområden för folkhälsa de kommande åren. Detta för att kunna utforma insatser där det finns störst behov.

Folkhälsostrategin och dess strategiska utvecklingsområden ska vara ett stöd för nämnder/utskott och förvaltning när de planerar hur de ska genomföra sina politiska uppdrag och aktiviteter.

Bengtsfors kommuns övergripande folkhälsomål

Alla som bor eller vistas i Bengtsfors kommun ska ha möjlighet att leva ett gott liv med en känsla av delaktighet och inflytande över den egna livssituationen och hälsan.

Strategiska utvecklingsområden

I arbetet med varje utvecklingsområde ska alltid följande perspektiv finnas med:

Tidiga
insatser/främjande
och förebyggande.

- Aktiviteter/insatser tidigt i ålder eller tidigt i en process ger mer effekt för både individen och samhällsekonomin

Jämlik och jämställd
hälsa

- Aktiviteter/insatser ska sträva efter att öka jämlikhet och jämställdhet i hälsa

1) Det tidiga livets villkor med fokus på hela familjen.

Det tidiga livets villkor lägger grunden för framtida liv. De förhållanden som barn växer upp i har stor betydelse för både det psykiska och fysiska välbefinnandet under resten av livet. Att alla barn får en bra start i livet med goda uppväxtvillkor som stimulerar deras tidiga utveckling, inläring och hälsa är centralt för att uppnå jämlik hälsa som barn och som vuxen². Genom att verka hälsofrämjande för barnens bästa i de miljöer där de spenderar mest tid; i hemmet, skolan och på fritiden, finns det goda möjligheter att skapa trygghet och utjämna skillnader i uppväxtvillkor. Att skapa stödjande miljöer för positivt föräldraskap är också viktigt för barnens hälsa.

2) Lärandet genom hela livet och trygg försörjning-med fokus på studiemotivation för fullföljda studier

Forskning har visat på ett starkt samband mellan barn och ungas hälsa och lärande i förskola och skola. Den kunskap och de kompetenser som uppstår genom lärande och skolning skapar möjligheter till mer välbetalda jobb med

² Det handlar om jämlik hälsa – Utgångspunkter för Kommissionens vidare arbete, SOU 2016:55

bättre villkor. Utbildningen i skolan/skolorna bidrar också till att stärka mentala och sociala resurser hos individen. Med mer kunskap kan individen även lättare tillgodogöra sig information om exempel hälsorelaterat beteende och därmed till att göra aktiva val för sin hälsa. Arbete eller sysselsättning är viktigt för att må bra. Arbetslösa skattar sin hälsa sämre och har en ökad psykisk ohälsa jämfört med de som har en sysselsättning. Arbete ger en ekonomisk trygghet och innebär också att få vara med i ett sammanhang och ger en känsla av meningsfullhet, vilket har stor påverkan på människors hälsa. Utbildning och arbete är även betydelsefulla element för inkludering och integration i samhället samt för att minska risken för utanförskap.

3) Inflytande och delaktighet

Delaktighet och inflytande är några av de mest grundläggande förutsättningarna för människors hälsa. Alla har rätt till delaktighet och inflytande oavsett kön, etnisk eller religiös tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Särskild vikt bör läggas vid att stärka förmågan och möjligheten till social och kulturell delaktighet för ekonomiskt och socialt utsatta personer samt barns och ungdomars och äldres möjlighet till inflytande och delaktighet och ansvar i samhället. Alla kommuninvånare ska känna delaktighet och inflytande över sin egen livssituation. Invånarna ska ha möjlighet att leva ett aktivt liv, att uppleva gemenskap med andra och kunna ta del av information.

Brist på inflytande och möjligheter att påverka den egna livssituationen har ett starkt samband med ohälsa och kunskap.

I och med en åldrande befolkning är det viktigt att skapa hållbara samhällen att åldras i, då delaktighet är en av de grundläggande förutsättningarna för människors hälsa.

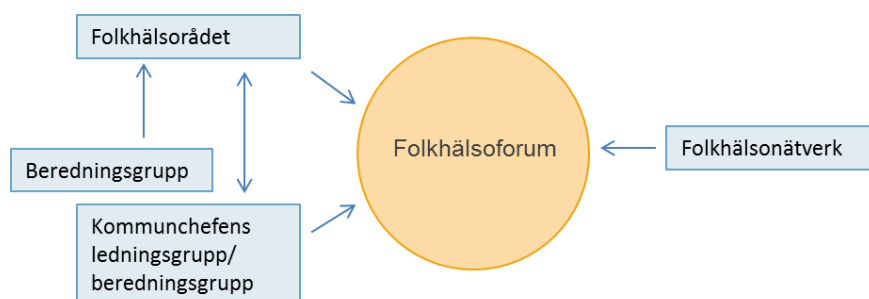
WHO:s har identifierat åtta fokusområden

1. Utemiljöer och byggnader
2. Kollektivtrafik och vägar
3. Bostäder
4. Social delaktighet
5. Respekt och social inkludering
6. Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande
7. Kommunikation och information
8. Samhälls- och hälsovårdstjänster

Ansvar och roller

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för folkhälsoarbetet och förvaltningen har verksamhetsansvaret. Förvaltningen har Folkhälsostrategen till sin hjälp att förankra och utveckla kommunens folkhälsoarbete. Folkhälsostrategen tillhör Utvecklings- och administrationsenheten.

Organisation och arbetssätt

Alla ärenden som ska behandlas i folkhälsorådet går genom kommunchefens ledningsgrupp och bereds i beredningsgruppen för folkhälsofrågor. När folkhälsorådet har sammanträtt, tas besluten upp i kommunchefens ledningsgrupp. Två gånger om året anordnas folkhälsoforum av regionen, där samtliga delar av folkhälsoorganisationen samlas för att diskutera prioriteringar och insatser. Folkhälsorådet har till uppgift att leda, planera och följa upp folkhälsoarbetet i kommunen samt vara en ekonomisk beslutsenhet för de medel som tilldelas kommunen från Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Folkhälsorådet består av:

Kommunstyrelsens samtliga utskottsordförande, två representanter från Delregional nämnd norra, kommunchef, utbildningschef, socialchef och folkhälsostrateg.

Rådet har stående inbjudan till utsedda företrädare för samhällsorgan utanför den kommunala organisationen, till exempel Polisen, Närhälsan och folktandvården, till sina sammanträdesmöten.

Uppföljning

Genom olika medborgarundersökningar kan utvecklingen av Bengtsfors kommuns invånares hälsa följas, till exempel. drogvaneundersökningarna och LUPP-enkät bland ungdomar, Hälsa på lika villkor (HPLV).-Bengtsfors kommun har sedan 2022 en hållbarhetsredovisning som visar hur organisationen arbetar med målen i Agenda 2030.

Utvärdering och revidering

Efter avslutad strategiperiod ska en utvärdering göras, genom exempelvis att sammanställa indikatorerna. I utvärderingen ska det också framkomma vad som har gjorts och inte gjorts utifrån uppsatta mål. Utvärderingen ska utgöra underlag för revidering av strategin och/eller för framtagandet av ny strategi för folkhälsoarbete. Indikatorerna tas från kolada eller från enkäter som genomförts med olika intervaller.